

จุดกำเนิดของโรงเรียนอัสสัมชัญพณิชย²

ในประวัติส่วนตัวของท่านเจ้าคุณจารย์ฮิวเบิร์ตมีเขียนไว้ว่า ในปี ค.ศ. 1912 โรงเรียนอัสสัมชัญตกลงให้มีการสอนพิมพ์ดีดขึ้นในชั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นการเปิดการสอนขึ้นเป็นครั้งแรกในกรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการขั้นต้น ไปซื้อเครื่องพิมพ์ที่ไซแลวมา 4 เครื่อง ได้แป้นตัวอักษรต่างกันทั้งหมด ในชีวิตข้าพเจ้ายังไม่เคยจะต้องเครื่องพิมพ์มาก่อน แต่เมื่อได้รับมอบให้เป็นที่ก็จำเป็นต้องศึกษา มีเด็ก ๆ มาสมัครเรียนกันเป็นจำนวนมาก เวลาเรียน ข้าพเจ้าแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ เขาก่อนเขาเรียน หยุดพักกลางวัน 90 นาที และเลิกเรียนตอนเย็น แม้ว่าเครื่องพิมพ์จะเก่าคร่ำคร่าแต่ข้าพเจ้าก็นำความสำเร็จมาสู่นักเรียนได้

ขั้นต่อไปเราตกลงจะซื้อเครื่องพิมพ์ใหม่ เอาแบบเดียวกันทั้งหมด 12 เครื่อง ครั้งแรกข้าพเจ้าเขียนหนังสือติดต่อกับบริษัทเรมิงตัน ซึ่งนายแมคฟาแลนด์ หมอสอนศาสนาโปรเตสแตนต์ ชาวอเมริกันเป็นเอเยนต์ แต่เราตกลงกันไม่ได้ เขากล่าวหาว่าข้าพเจ้าเป็นนักการค้าที่ไร้ศาสนาบังหน้า ในเมื่อข้าพเจ้าขอร้องให้เขาซื้อเครื่องพิมพ์เก่าให้เอาไปปรับปรุงใหม่ เขากล่าวหาข้าพเจ้าเช่นนั้น แต่ตัวเขาเองเล่าเป็นคนซนคิดใด ไม่ใช่การค้าที่เอาศาสนาบังหน้าดอกหรือ?

เมื่อติดต่อกับบริษัทเรมิงตันไม่ได้ผล ข้าพเจ้าจึงติดต่อไปยังบริษัทอันเดอรู๊ด ในไม่ช้าก็ได้รับคำตอบมาว่า บริษัทยินดีลดราคาให้เท่ากับบรรดาโรงเรียนต่าง ๆ ในอเมริกา คือ 40% และไม่ขัดข้องที่จะรับซื้อคืน ถ้าเครื่องพิมพ์ที่ไซแลวนั้นเป็นของบริษัทอันเดอรู๊ด ดังนั้นในไม่ช้าเราก็ได้เครื่องพิมพ์ใหม่เป็นภาษาอังกฤษ 12 เครื่องเป็นงวดแรก ตอนนี้นักเรียนยิ่งกระตือรือร้นมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากบริษัทอันเดอรู๊ดจะลดและรับซื้อเครื่องพิมพ์ที่ไซแลว ทางบริษัทและ สถาบัน Academic Dactylographique de France ยังได้ออกใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่ทำสถิติพิมพ์ได้เร็วและถูกต้องแน่นอนด้วย ต่อมาได้สั่งซื้อเครื่องพิมพ์ใหม่อีก 35 เครื่อง ในจำนวนนี้มีเครื่องภาษาไทยรวมอยู่ด้วย

²ข้อความตอนนี้ ข้าพเจ้าได้คัดลอกมาจากชีวประวัติส่วนตัวของเจ้าคุณจารย์ฮิวเบิร์ตซึ่งมีผู้แปล

สมัยนั้นเครื่องพิมพ์ในท้องตลาดมีอยู่หลายยี่ห้อ แต่เป็นตัวอักษรมิได้อยู่ในลักษณะที่ทำไว้เพื่อการพิมพ์รวดเร็ว เป็นแต่ทำให้เหมาะแก่กลไกของเครื่องพิมพ์เท่านั้น ข้าพเจ้าจึงตกลงใจจะพัฒนาและปรับปรุงเครื่องพิมพ์แบบภาษาไทยยี่ห้อแอนเดอร์วูดใหม่ กล่าวคือคำนวณความถี่ขึ้นลงของก้านตัวอักษรและคำในภาษาไทยที่ตกลงไป ผลการคำนวณทำให้ข้าพเจ้าสามารถคิดวางเป็นตัวอักษรตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง คือเอาตัวอักษรที่ใช้มากไว้กลาง ที่ใช้น้อยวางห่างจากตอนกลางออกไปตามลำดับจนถึงริมสุด ผลคือเมื่อมีการแข่งขันความเร็วในการพิมพ์ ปรากฏว่าเครื่องพิมพ์แอนเดอร์วูดชนะลดย่ำทุกที

เครื่องพิมพ์ภาษาไทยทั่วไป วรรณยุกต์และสระที่อยู่บนหรือล่าง เช่น ุ, ู, ๓ ต้องพิมพ์ภายหลังตัวพยัญชนะ แต่แบบที่เราคิดขึ้นใหม่นี้ วรรณยุกต์และสระดังกล่าวต้องพิมพ์ก่อน เหมือนกับเครื่องหมายที่ใช้ในภาษาฝรั่งเศส บริษัทอื่นเข้าใจว่าแบบของเรา “ไม่ทันกิน” แต่เมื่อนักเรียนหัดพิมพ์แบบของเราจนชินแล้ว “ทันกินเสมอ”

ในการที่ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันพิมพ์คิดแบบใหม่นี้ บริษัทแอนเดอร์วูด ถึงกับบริจาคเครื่องพิมพ์ให้แก่สถานที่ราชการเครื่องหนึ่ง แต่น่าเสียดายที่ต่อมาบริษัทต้องหยุดกิจการลง เครื่องพิมพ์แบบนี้จึงสลายตัวตามไปด้วย

เมื่อสิบปีล่วงมานี้ นักเรียนของข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งเคยเรียนพิมพ์ตามแบบแอนเดอร์วูดได้คิดปรับปรุงเป็นตัวอักษรตามที่ข้าพเจ้าได้คิดขึ้น และด้วยความอุปการะของบริษัทโอลิมเปีย สามารถทำให้รัฐบาลสนใจยอมรับว่าเป็นเครื่องพิมพ์แบบมาตรฐาน ให้ชื่อไว้ใช้ในสถานที่ราชการได้ ดังนั้นหลักการที่ข้าพเจ้าคิดขึ้น จึงบรรลุผลในที่สุด

เมื่อเปิดสอนพิมพ์คิดขึ้นที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ปี ค.ศ. 1912 ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นครูสอนคนเดียวอยู่นานถึง 17 ปีเต็ม หลังจากนั้นข้าพเจ้ากลับไปเยี่ยมบ้าน ภูมิลำเนาโรเกชั่นรับช่วงสอนแทน ถึงกระนั้นยังมีบางท่านเข้าใจผิดคิดว่าภูมิลำเนาโรเกชั่นเป็นผู้วางรากฐานเราไม่ได้อ่านคำเปรียบเทียบในพระวรสารดอกหรือที่ว่า “ความจริงที่เรากล่าวกับ ท่านว่า ถ้าใครยังมี เขาจะมีมากขึ้น ส่วนคนจนแม้จะมีแต่เพียงเล็กน้อยกลับถูกยื้อแย่งเอาไป” (Luke XIX

- 26)